

MEDDELELSER

FRA

DET NORSKE MYRSELSKAP

Nr. 4

August 1933

31. årgang

Redigert av Det Norske Myrselskap ved sekretær, dr. agr. Aasulv Løddesøl

---

MYRDRYKING.

Litt om dyrking av enkelte kulturvekster på myrjord.

Av myrkonsulent Hans Hagerup.

(Fortsettelse fra hefte 2 og 3, 1933.)

NEPER OG KÅLROT PÅ MYRJORD.

Rotvekster er ved siden av eng og grønnfôr av de sikreste kulturvekster på myrjord. De gir den største avkastning pr. mål av alle vekster vi har prøvet på grasmyr ved forsøksstasjonen. I et regelmessig vekstskifte på myrjord må de være med. De rotvekster som her skal omtales, er neper og kålrot.

Neper og kålrot har vi dyrket både på nydyrket grasmyr og eldre dyrket myr, og avlingene har vært meget bra på begge slags myr, dog har nydyrket myr som regel gitt mindre avling av lett forståelige grunner. Best er eldre myr som man kan gi en bedre smuldring og er lettere og bedre å arbeide med på mange vis, og som regel blir det jo der man tar nepene. Rotvekstene krever dypere arbeidet jord enn de andre vekster, derfor bør rotvekstestykket være høstpløiet. Forresten, all myrjord som skal bære åkeravling, bør være høstpløiet dersom det er slik at myren teler til, og ellers også er det best.

Kalking og gjødsling.

Vi har enda ikke hatt nogen egentlig kalkingsforsøk til neper, men etter de forsøk og iakttagelser vi har hatt anledning til å gjøre, går nepene meget godt på den grasmyr vi har, som har en pH.-verdi av ca. 5 (kalkinnholdet er 3 à 400 kg. kalk pr. mål til 20 cm. dyp). Derimot trives kålrøtterne bedre på en noget kalkrikere myrjord.

Skal rotvekstene gi store og gode avlinger, er det nødvendig å gjødsle godt. Med de gjødselmengder vi har brukt til våre nepeforsøk, er avlingene blitt jevnt bra. Til disse forsøk har gjødslingen vært: 30 à 40 kg. superfosfat (35 à 45 kg. tomasfosfat) + 50 à 60 kg.

40 % kalisalt + 6 lass husdyrgjødsel og salpeter fra 0 til 30 à 40 kg. pr. mål efter formuldningsgraden. Salpeter er gitt halv-parten ved såing og den andre halvpart efter uttynning.

På mindre formuldet myr kan godt brukes halv husdyrgjødsling: 10 à 15 lass + 20 kg. fosfat + 20 à 30 kg. kalisalt + 20 kg. salpeter.

Hel husdyrgjødsling: 20 à 30 lass pr. mål (ikke noget tilskudd av kunstgjødsel). Med en gjødsling som den første har vi tatt avlinger av Fynsk bortfelder i middel på 650 f.e. pr. mål og av kålrøtter på 530 f.e. pr. mål.

Neper og kålrot er alltid dyrket på drill. De vil på nydyrket myr være vanskelig å få nogen skikk på, da det her lett blir torvet; men på formuldet myr går det fint. Gjødsel er først utsådd og harvet godt inn i jorden. Dette kan gjøres nogen tid før man sår rotvekstene, og så gis en harving like før opdrilling og såing. Fjærharv, Hankmoharv, valseharv og spaknivharv er gode redskaper til å arbeide nepeåkeren med. Hankmoharven arbeider ganske

Fig. 6.

dypt og vil gjerne bli noget tung, så arbeidet vil gå sent. Spaknivharvene er lettere og gjør visstnok like bra arbeide. (Vi har ikke hatt anledning til å prøve dem.)

Såtid.

Det er av betydning for å få god avling at man passer på å så i rett tid. Neper og kålrot er de vekster som blir sådd sist om våren. Disse rotvekster tåler jo å stå lenge utover høsten, og selv om litt frost inntreffer, skades de ikke når de bare får tine op i jorden. Det må særlig hård frost til for at de lider av den. Man bør ikke sette for lenge ut med såing, da det vil gå ut over avlingen. Og en for tidlig såing, mens jorden er rå og kald, vil lett kunne føre til stokkløping, særlig på myrjord. Under våre forhold har den vanlige såtid vært 20.—30. mai. Det kan selvsakt svinge efter som året ligger an, enten man har tidlig eller sen vår.

Sår man tidlig og jorden ennå er rå og kald, kan man være

Fig. 7.

sikker på at det blir «stokkløping» og avlingen dermed mindreverdig. Fig. 6 og 7 viser stokkløping av neper som er sådd tidlig, våren blev for kald og rå.

De forskjellige sorter er ulike motstandsdyktige mot stokkløping. Således har Fynsk bortfelder og mainepe lett for å gå i stokk, mens Dales hybrid, Østersundom og kålrot har mindre lett for det. Etter hvad vi har kunnet se har frost mindre å si for stokkløpingen enn rå og kald jord. Men frosten kan ødelegge de unge planter så der må såes om. For å motvirke dette bør man så tykkere enn som vanlig er. De unge planter som står tett sammen, vil verne mot frost; om en del går i vei, vil nogen berge over. Tykk såing verner også mot jordloppene.

Sortvalg.

Sortvalget blir noget forskjellig i de forskjellige deler av landet. Under våre forhold har de nepe- og kålrotssorter som har slått godt til på fastmark, også slått godt til på myrjord. Men regelen vil også her være at de senere slag slår best til hvor veksttiden er lang, og de tidligere der veksttiden er kortere.

Ved forsøksstasjonen har vi prøvet mange nepe- og kålrotssorter. Her skal refereres de relative avlinger (förenheter i røtter og blad) i forhold til Dales hybrid for nogen av de beste sorter.

10 års gjennemsnitt:

Dales hybrid (f.e. pr. mål i røtter og blad 605)	100
Fynsk bortfelder	113
Østersundom	112
Kvit mainepe	111
Wolton hybrid	106
Trondheims kålrot	92

Dales hybrid og Wolton hybrid har den største bladmengde av disse. Kvit mainepe og Østersundom har minste bladmengde. De er således de dårligste når det gjelder å dekke jorden mot ugress og uttørring. Fynsk bortfelder og Trondheims kålrot står omtrent midt mellom disse i bladmengde.

I tørrstoffprosent står mainepen høiest med 10 à 12 %, og kan enkelte år nå høiere. Kålrot med 10—11 %, Dales hybrid med 9 à 10 %, Fynsk bortfelder med 8 à 9 %, Østersundom og Wolton hybrid med 7 à 8 % tørrstoff.

De tidligste i utvikling av disse er kvit mainepe og Østersundom. Ved siden av avlingsmengden (tørrstoffavling) har også holdbarheten meget å si ved valget av sort. Vi har ingen holdbarhetsforsøk til rettledning her, men leilighetsvise iakttagelser i kuler gjennom vinterens løp. Dales hybrid er fra gammelt holdt for å være meget holdbar. På myrjord synes det ikke å være så. Den har vist stor

råtningsprosent ved optaking og berger sig heller ikke særlig godt i kule. Fynsk bortfelder har vist sig mere holdbar, og Østersundom holder sig også godt tross lav tørrstoffprosent. Wolton hybrid og mainepe holder sig mindre godt. Holdbarheten må man ta hensyn til ved bruken av nepene, idet de mindre holdbare, men ydedyktige sorter først blir foret op. Kålrøttene skulde være holdbare, men de har på myrjord ikke vært det. Årsaken er nærmest den at de viser sig å ha så svært lett for å angripes av *kålfluens larve* (*cortophila brassicæ*) utover høsten, og dette gjør at den vil råtne lett. Disse angrep er så å si årvisse heroppe, iallfall på grasmyr, og av den grunn bør ikke kålrøttene dyrkes på myrjord, dersom man har annen jord til rådighet for dyrkingen. Nepene angripes også av denne larve, men ikke så sterkt. Nogen forskjell er det på de enkelte sorter. Det synes som det går mest utover Dales hybrid og kvit mainepe, på Fynsk bortfelder mindre.

Foruten gode sorter gjelder det og å velge gode stammer av disse. Vi har enda lite av norsk rotfruktfrø, det vesentlige som brukes er av dansk avl, men det vil uten tvil være av stor betydning for rotvekstdyrkingen å kunne skaffe mest mulig av norsk frø av de sorter som er de beste hos oss.

Uttynning.

Tynningsarbeidet må gjøres omhyggelig, slik at 1 plante blir stående igjen med den avstand mellom de enkelte planter som høver for sorten. For tett og for lang avstand vil medføre mindre avling. For flatneper har en avstand av ca. 15 cm. vært best. De ler slik at de kan utnytte trangere vokseplass enn de runde og lange, den ene kan løfte sig op på den annen i tilfelle plassen blir for trang.. Lang- og rundnepene trenger en avstand på ca. 25 cm., og det synes som man heller kan minke denne avstand noget uten avlingsnedgang. Tynningen blir som oftest utført med særskilt hakke, og da bedømmes avstanden ved skjønn. De korte avstander vil gjøre at det blir litt mere arbeide med tynningen, men for bladfattige sorter vil de før kunne dekke lukene ved kort avstand enn ved lengere.

Er myren så lite formuldet at kvelstoff brukes, blir den annen halvpart av salpeteret utsådd straks efter tynningen er utført. Tidspunktet for uttynning blir å utføre når plantene er 5 á 8 cm. høie. Ved tykk såing bør tynningen utføres tidligere enn ved tynn såing, da plantene efter den tykke såing blir svakere og kurer mere i tilfelle tynningen utføres sent. Har man en større nepeåker, bør såingen utføres til noget forskjellig tid for at tynningsarbeidet for hele åkeren ikke skal falle på samme tid.

Plassen i vekstfølgen kan ordnes alt eftersom forholdene tilsier. Tar man modent korn, blir plassen for rotvekstene mellom 2 kornavlinger som i et vanlig engvekselbruk. Hvor man ikke tar modent

korn, kan rotvekstene tas på ompløiet voll, etterpå tas grønnfôr med attlegg til eng. I siste tilfelle kan det bli torvet jord til engtillegget ved at tillegget blir torvvelta (torvfåen). Det går meget godt an å undlate å pløie etter at nepene er høstet, men bare harve våren etterpå, det blir både fin åker og god grønnfôravling. Vi har ingen sammenlignende forsøk over dette enda, men det er tanken å utføre slike.

Dyrking av rotvekster på andre myrtyper, f. eks. mosemyr, har vi liten forsøksmessig erfaring for og blir derfor ikke nærmere omtalt. Jeg skal bare peke på at den må arbeides dypere, kalk, sand og gjødsel må bringes dypere i myren enn ved grønnfôr og engdyrking på samme myrslag, fordi at rotvekstene går i dybden med sine røtter. Og de vil som røtterne av andre planter på mosemyr ikke gå dypere enn myrlaget er smuldret og blandet sammen med kulturmidlene. Kommer røttene ned til laget under, som ikke er berørt av kulturmidlene, slutter veksten op og røttene vil bre sig horisontalt.

JORDSMONNPROFILER AV MYRJORD.

Av professor K. O. Bjørlykke.

(Fortsettelse fra hefte 2 og 3, 1933.)

Til sammenligning med de i forrige hefte nevnte to profiler fra Åsmyren kan anføres et jordsmonnprofil av en dyrket gressmyr ved S. Haug i Ås. Profilet viste i den tørrede profilprøve: øverst 10 cm. matjord, derunder kun en brunlig humusjord og derpå en mørkere mere humifisert torv med trerester av konsistent som brenntorv. Dette undre lag hvilte på et tynt skikt av myrmergel med ferskvannsskjell og derunder kom blåleire med saltvannsskjell. Myren ligger ca. 87 m. o. h. Under landets stigning i sen-glacial tid har der først vært ferskvann; dette er da senere gjengrodd av en sumpvegetasjon og derved er myren opstått. Nu er myren avgrøftet og opdyrket. Den kjemiske analyse av de tre skikter: A matjorden, B den humifiserte torvjord i 20—30 cm.s dyp og C blåleiren i 50—70 cm.s dyp, gav:

	A (0—20 cm.)	B (20—30 cm.)	C (50—70 cm.)
Kvelstoff (N)	1.39 pct.	1.37 pct.	0.23 pct.
Fosforsyre (P ₂ O ₅)	0.05 »	0.07 »	0.17 »
Kali (K ₂ O)	0.06 »	0.04 »	0.26 »
Kalk (CaO)	1.72 »	3.08 »	1.45 »
Jernoksyd (Fe ₂ O ₃)	1.88 »	1.25 »	4.89 »
Glødetap	42.69 »	53.50 »	6.83 »
Reaksjon (pH)	5.34	5.82	3.69